

ГОДИШЕН АНАЛИЗ

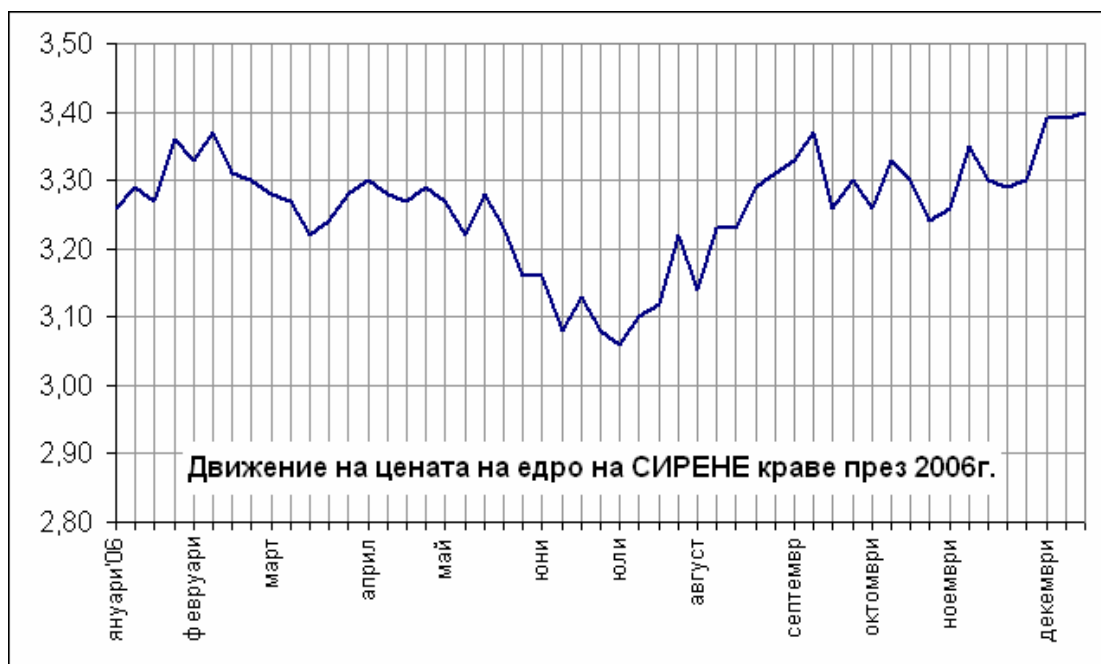
НА ДВИЖЕНИЕТО НА ЦЕНИТЕ НА ЕДРО НА СТОКИТЕ, ТЪРГУВАНИ НА СТОКОВИТЕ ТЪРЖИЩА В БЪЛГАРИЯ ЗА 2006 Г.

Анализът на цените на едро през 2006г. показва запазване на основните тенденции при движението на цените на стоките, търгувани на стоковите тържища. Нетипични колебания се наблюдаваха при цената на захарта, пилето и яйцата, чиито стойности се нормализираха и стабилизираха през втората половина на анализирания период. Кривата на цената на млечните произведения, плодовете и зеленчуците следва традиционните за тези стоки сезонни колебания. През годината се запази тенденцията на плавно покачване на цената на ориза и фасула, която се наблюдава от средата на 2004г.

1. МЛЕЧНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Кривата на цената на **млечните произведения** – сирене и кашкавал следва традиционните за тези стоки сезонни колебания. Пролетно-лятното намаление през тази година се характеризира с твърде високи минимални цени.

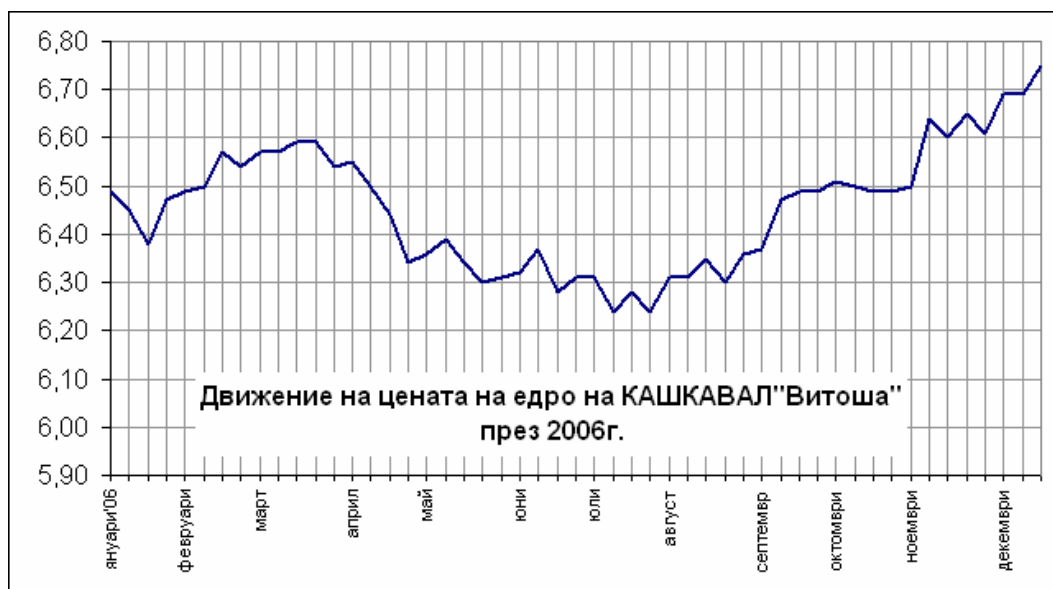
Най-ниските регистрирани стойности на цената на кравето **сирене** през 2006г. е 3.06лв./кг (*фиг.1*), а през 2005 тя е била 2.79лв./кг (*фиг.2*). Аналогично е движението на кривата на цената на **кашкавал** “Витоша”. През миналото лято цената му е паднала до 5.79лв./кг (*фиг.4*), докато през това лято най-ниската регистрирана цена е 6.24лв./кг (*фиг. 3*). Сезонното намаление на двете стоки през настоящата година е около 5 -6%, а през предходните две години намалението е 15 – 25%. От началото на юли се наблюдава трайна тенденция на покачване на цената на кравето сирене и през втората седмица на септември стойностите са с 9% по-високи спрямо началото на юли. През оставащите месеци на годината кривата запазва относително стабилни стойности и с малки колебания в двете посоки, цената е в интервал 3.25 – 3.35лв./кг. В сравнение с м. декември 2005г., през декември на настоящата година цените на кравето сирене са почти същите, като през 2006г. те са с 2% (5ст.) по-високи (*фиг.30*). Кривата на цената на кашкавала също тръгва нагоре през м. юли, като възходящата тенденция се запазва и до края на годината. Цената на кашкавала през декември 2006г. е малко по-висока (5.3% - 34ст.) спрямо същия период на миналата година.

фиг. 1

фиг. 2

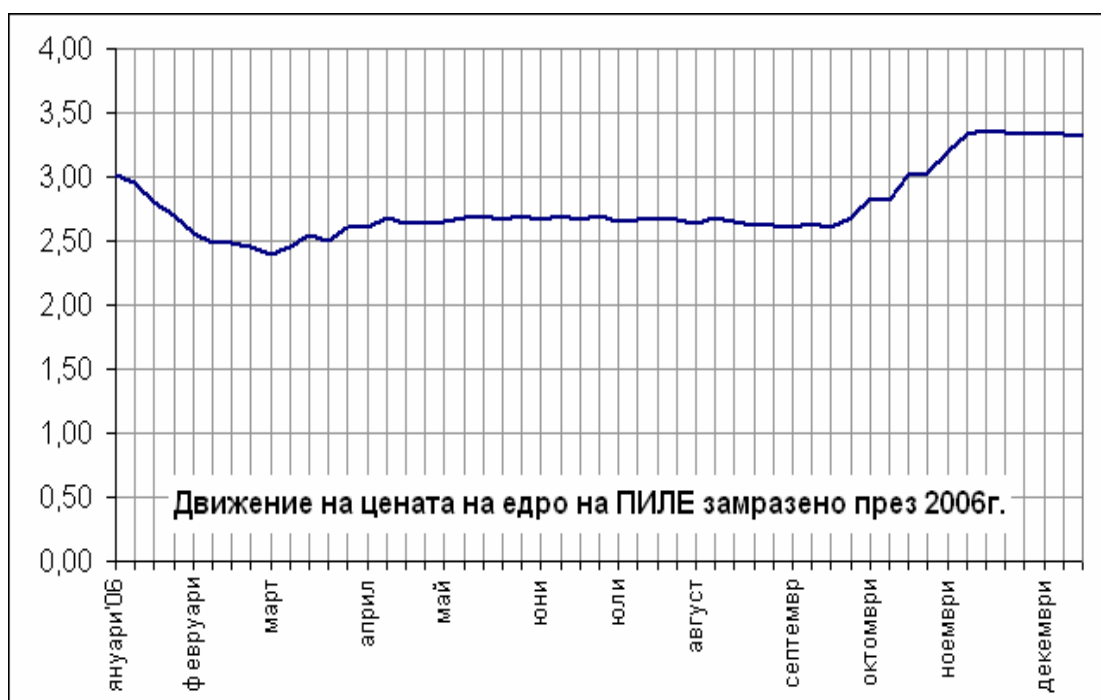
фиг. 3

фиг. 4

2. ПИЛЕ, ЯЙЦА

През есенно – зимните месеци беше регистриран срив на цените на кокошите **яйца** и **пилето**. От м. март започна стабилизиране на цената на **пилешкото месо** и до средата на м. септември цената на стоката се установява на ниво 2.67 – 2.68 лв./кг (*фиг.5*), което спрямо средната цена на пилето за 2005г. е с 16% по-ниско, а спрямо 2004г. съответно с 13% (*фиг.6*). През есента цената на пилето започва да се покачва и регистрираните през ноември стойности са с 28% по-високи спрямо летните месеци и достигат нивото от 2005г. До края на годината цената се стабилизира на ниво 3.35 лв./кг

фиг. 5

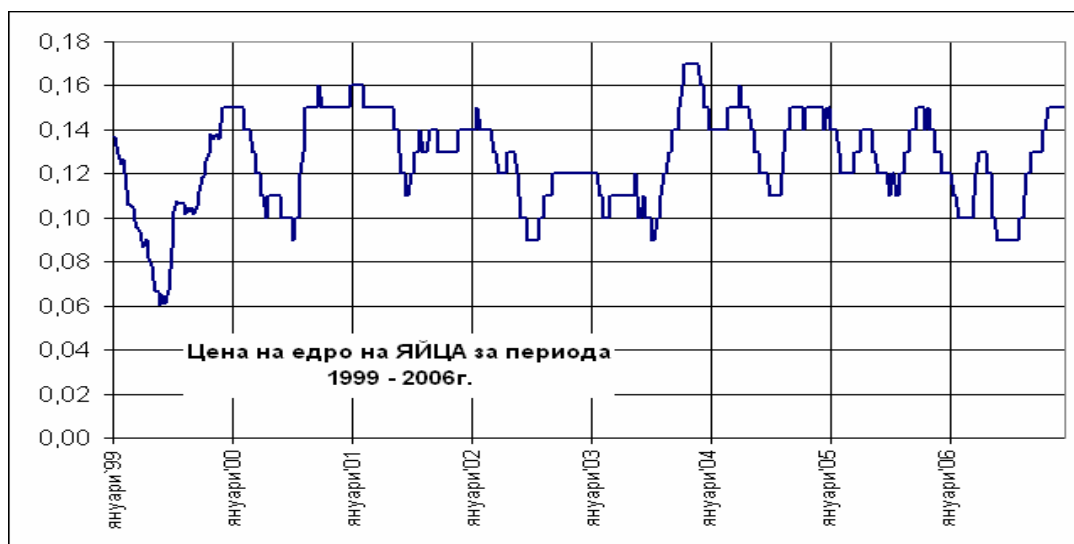

фиг. 6

След намаляването на цената на **яйцата** в края на миналата и началото на тази година, когато беше регистриран спад на стойностите с 33% (фиг.8), през март стойностите се нормализираха. В края на април се наблюдава тенденция на сезонно намаление и до началото на август цената се задържа на ниво 0.09лв./бр. През следващите месеци кривата на цената на яйцата се движи нагоре и през ноември и декември стойностите се стабилизират на ниво 0.15лв./бр. (фиг.7).

фиг. 7

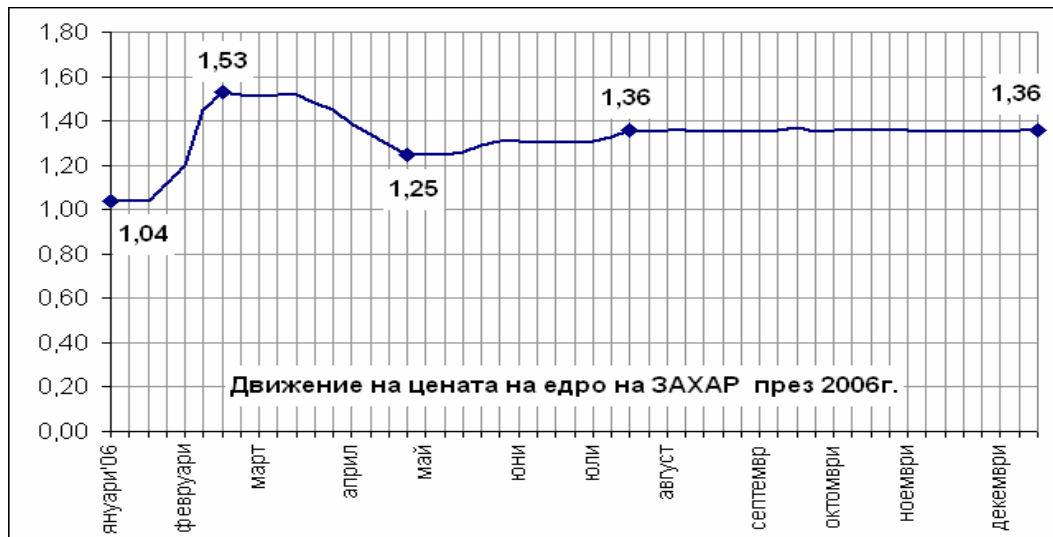

фиг.8

3. ОСНОВНИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ

А. ЗАХАР

Цената на едро на **захарта** стартира в началото на 2006г. от ниво 1.04лв./кг и през първите седмици на януари запазва стойностите (фиг.9). Следва покачване на цената, като в средата на м. февруари тя достига ниво 1.53лв./кг. Повишението спрямо началото на годината е с 47%. Тази стойност на цената на захарта е най-високата, регистрирана за последните осем години (фиг.10). До средата на март стойностите на захарта остават на ниво 1.53 – 1.52лв./кг. През следващия месец регистрираме тенденция на намаляване на цената със 17.6% до ниво 1.26лв./кг. До средата на м. юли цената на захарта се движи в интервал 1.25-1.36лв./кг и до края на годината стойността се стабилизира твърдо на ниво 1.36лв./кг.

фиг. 9

фиг. 10

Покачването на цената на захарта на международните пазари през първите 6 месеца на годината продължава с известни колебания в двете посоки (фиг.11). От началото на юли се наблюдава тенденция на намаляване на цената, като най-ниските стойности са регистрирани през октомври. През оставащите до края на годината месеци цената се стабилизира на нива 330 – 380\$/тон

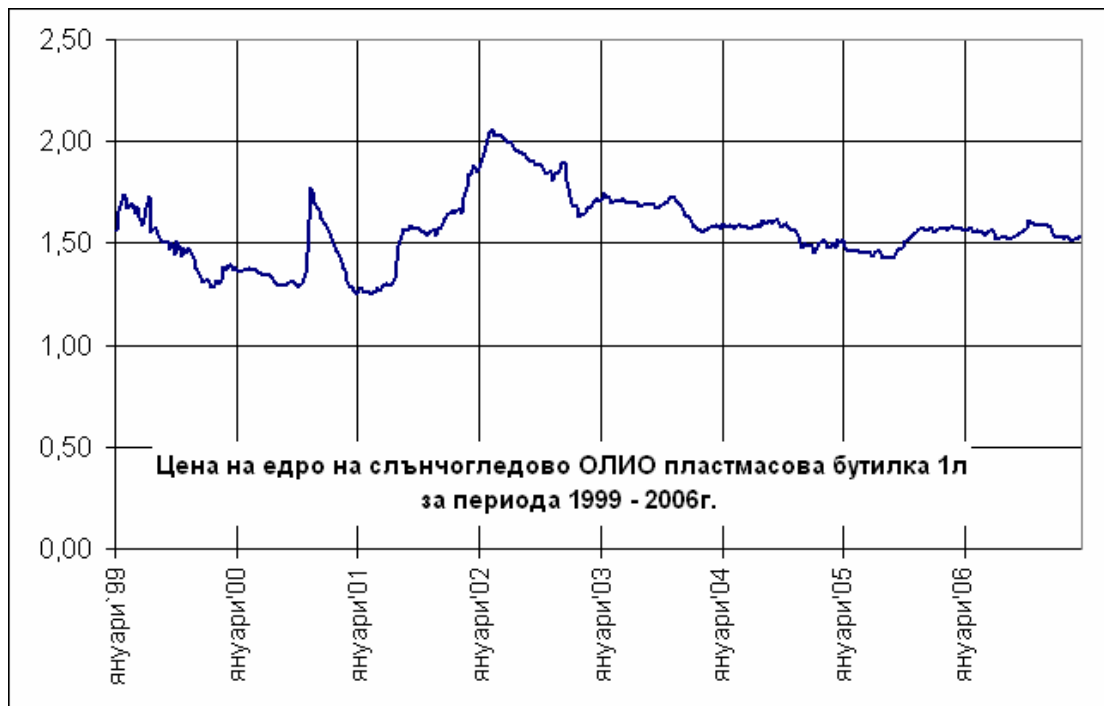
фиг. 11

Б. ОЛИО

През първите четири месеца на годината цената на **олиото** намалява, а през април и май стойностите се стабилизират на ниво 1.52 – 1.53 лв./бр. (фиг.12). От средата на м. май се наблюдава покачване на цената на олиото, като в средата на юли са регистрирани най-високите за тази година стойности – 1.61 лв./бр. Увеличението за този период е 6%. През следващите месеци се наблюдава трайна тенденция на намаляване на цената на олиото, която се запазва до средата на ноември. През последните седмици на годината кривата леко тръгва нагоре и към края на годината олиото се търгува на цена 1.54 лв./бр. В сравнение с декември миналата година, през тази годината цената на олиото е малко по-ниска (фиг.30).

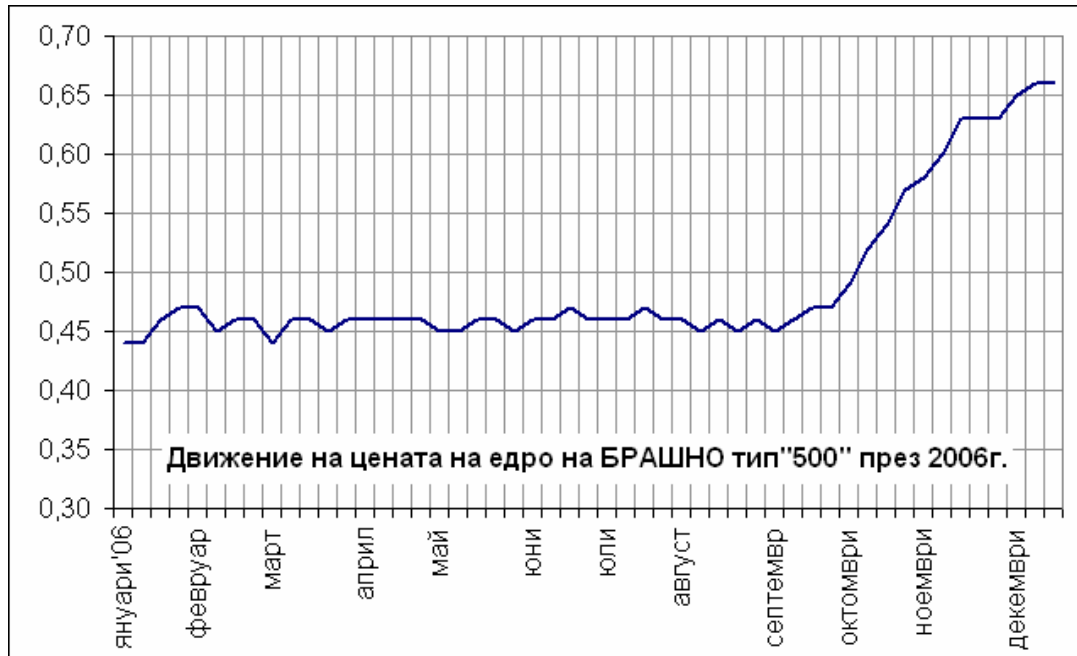
фиг. 12

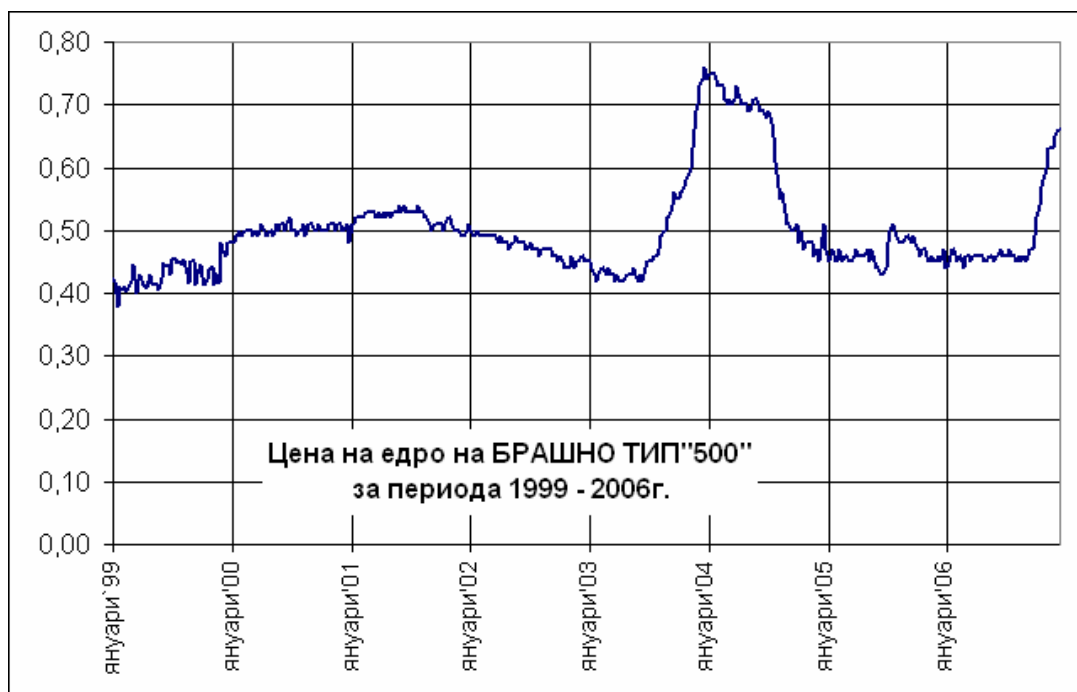
фиг. 13

В. БРАШНО

През първите девет месеца на годината не се наблюдават резки колебания в цената на **брашното**, като стойностите се движат в интервал 0.44 – 0. 47 лв./кг. От септември се наблюдава тенденция на трайно покачване на цената и към края на годината стойностите са с 47% по-високи в сравнение с първите 9 месеца на годината (фиг.14).

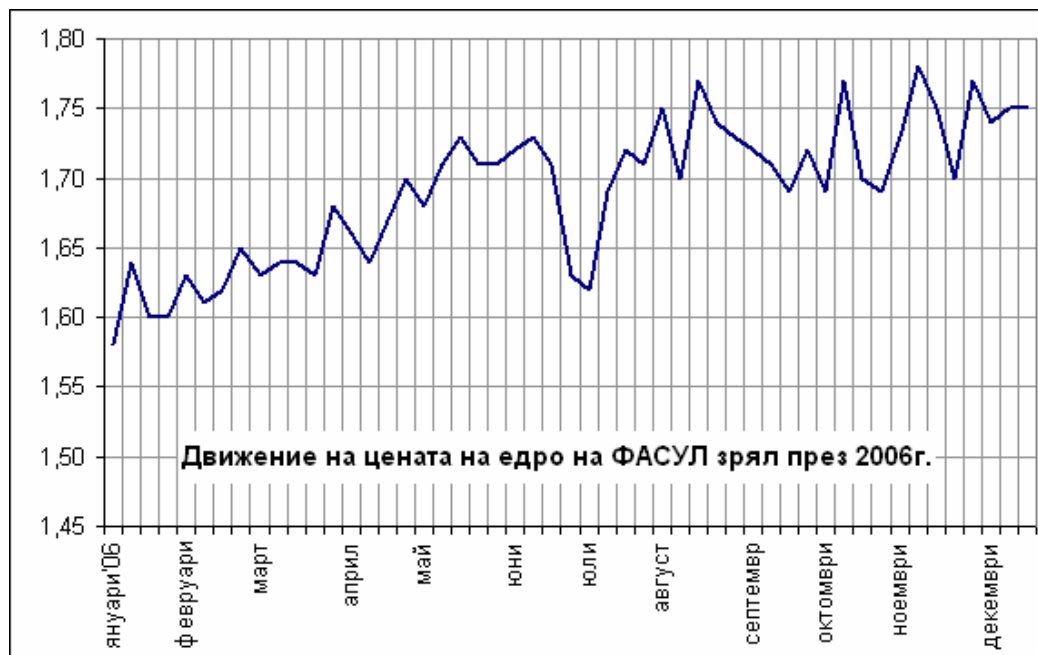
фиг. 14

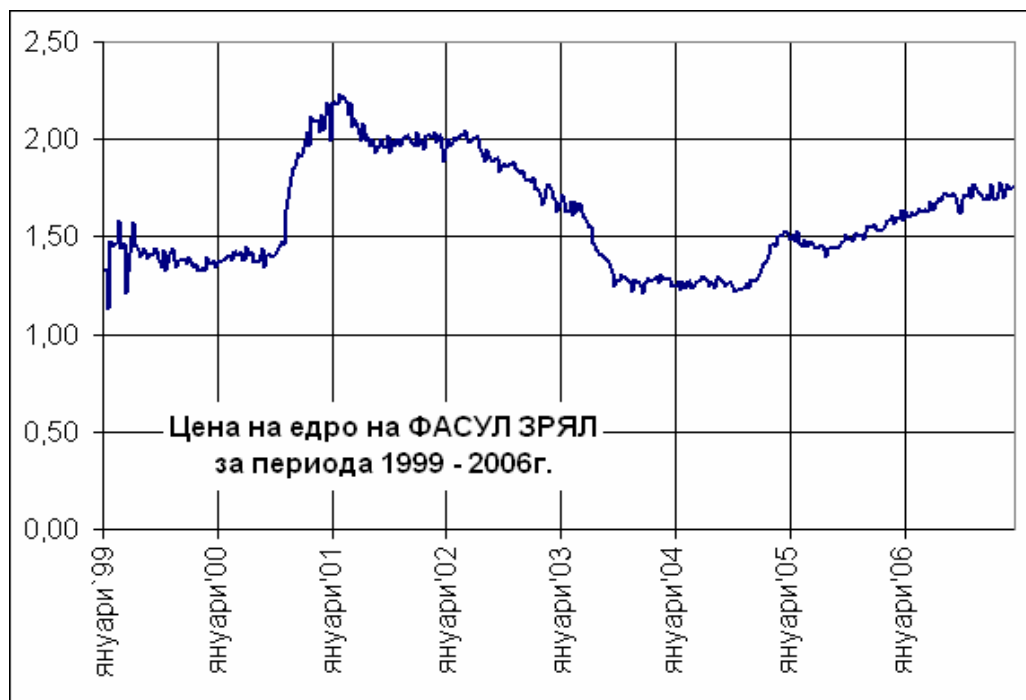
фиг. 15

Г. ФАСУЛ, ОРИЗ

С изключение на слабото понижаване през юни, през цялата година кривата на цената на **фасула** следва възходяща тенденция. Към края на м. декември стоката се търгува на цена 1.75лв./кг. Повишението на цената за годината е 11% (фиг.16).

фиг. 16

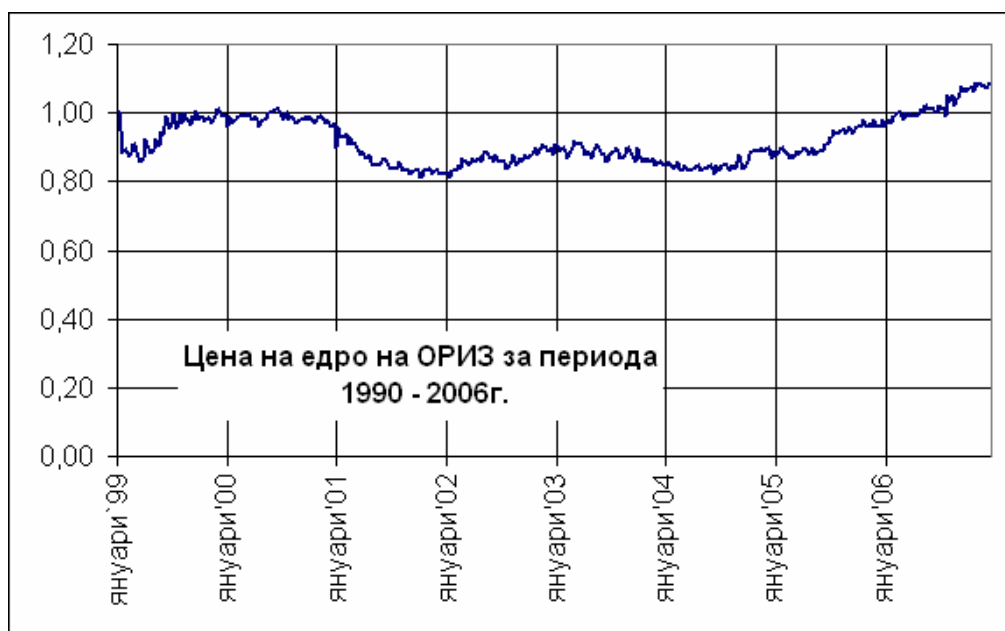

фиг. 17

С малки колебания в двете посоки през годината се запазва тенденция на плавно покачване на цената на **ориза** и към края на декември стоката се търгува на цена 1.09лв./кг (фиг.18). Повишението спрямо началото на годината е 13.5%, а цената през декември 2006 спрямо декември 2005г. е с 13% по-висока (фиг. 30).

фиг. 18

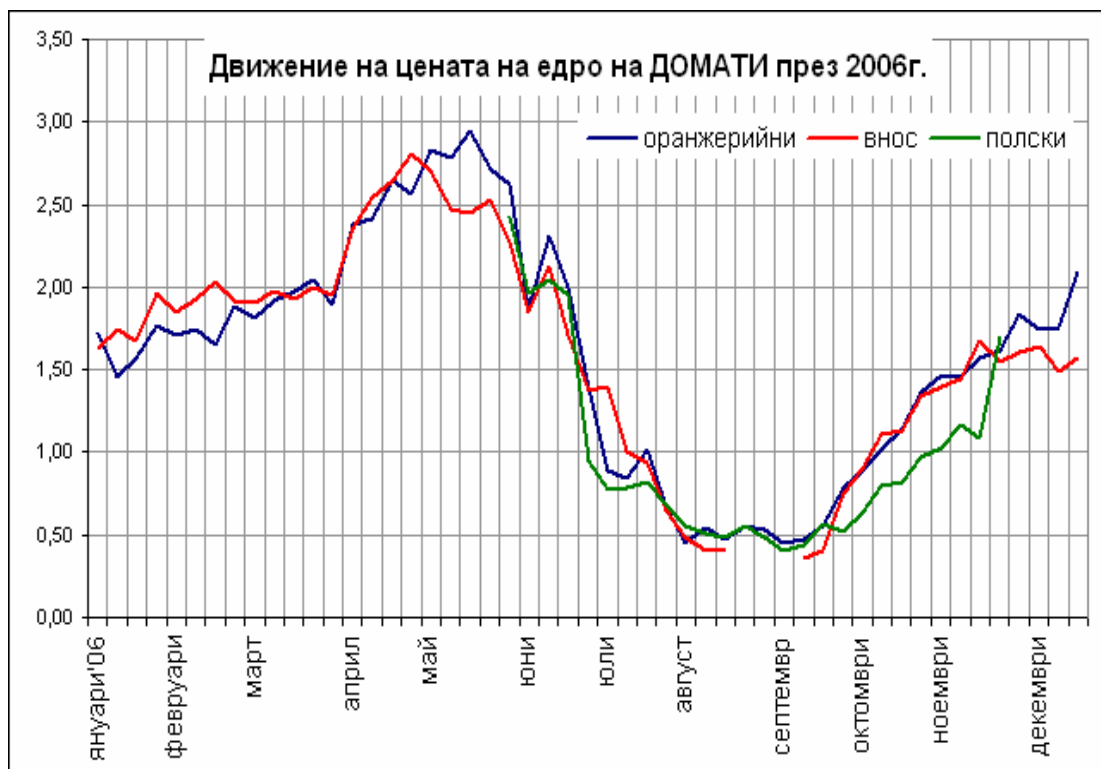
фиг. 19

4. ЗЕЛЕНЧУЦИ - ДОМАТИ, КРАСТАВИЦИ

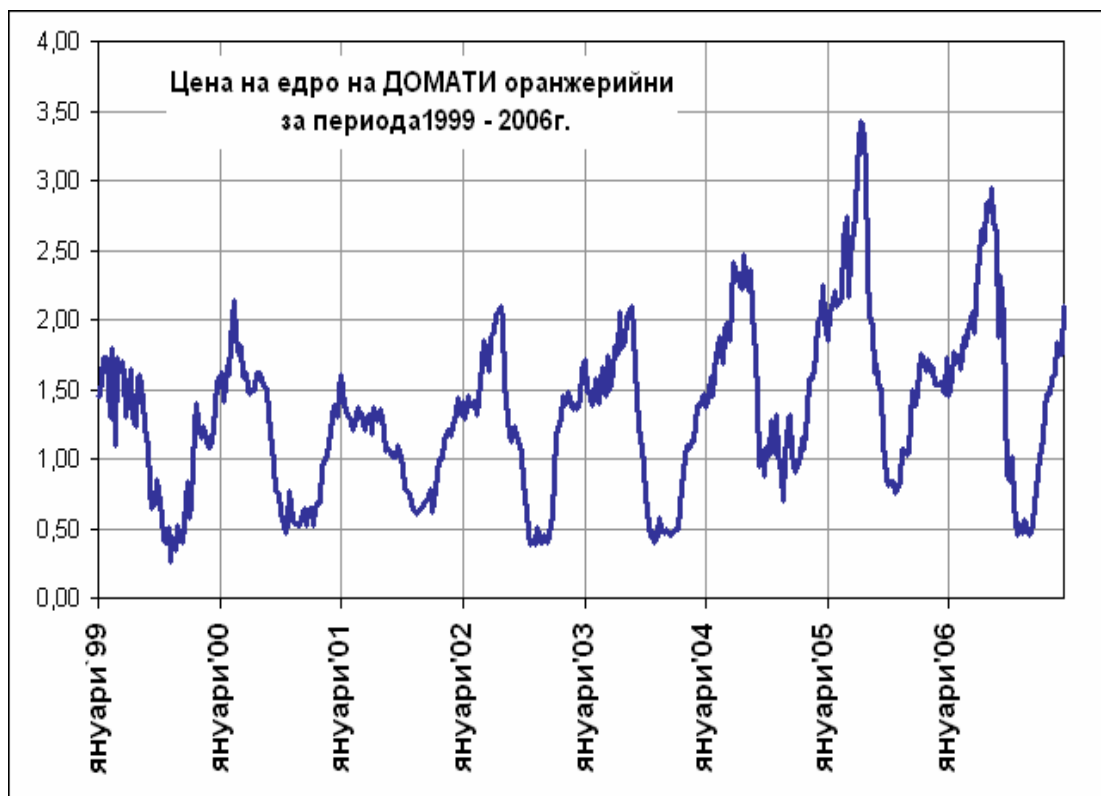
Кривата на цената на **доматите и краставиците** следва тенденцията от предходните години. През пролетните месеци цената на доматиите достига своя максимум, след което се наблюдава лятното намаление на стойностите. Като цяло кривата на цената на доматиите през тази година в сравнение с 2005г. се стабилизира на по-ниско ниво, както по отношение на най-високите стойности, така и в достигнатия минимум през лятото.

След трайното покачване на цената на **доматите** от началото на годината до средата на май, следва намаление на стойностите, както на оранжерийните, така и на полските домати (фиг.20). Движението на цените на едро на доматиите надолу продължава през следващите месеци. Най-ниско ниво стойностите на оранжерийните

домати достигат през август, когато цената на оранжерийните домати е 0.45лв./кг, а на полските – през септември (0.40лв./кг). Лятното намаление е около 550%. Цените през лятото на тази година са по-ниски в сравнение с предходните две години (фиг.21). За същия период на 2005г. домите са се търгували на цена 0.75лв./кг, а през 2004г. съответно – 0.70лв./кг. От средата на септември се наблюдава тенденция на повишаване на цената на домите и към края на анализирания период оранжерийните домати се търгуват на цена 1.75 - 1.76лв./кг. През седмицата преди Коледните празници цената е малко по-висока – 2.09лв./кг.

фиг. 20

фиг. 21

Аналогично е движението на цените на краставиците. От средата на април се наблюдава тенденция на понижаване на стойностите и през втората седмица на август са регистрирани най-ниските за сезона цени (0.53лв./кг за оранжерийните и 0.56лв./кг за полските) (фиг.22). Тези стойности се доближават до стойностите за същия период на миналата година (фиг.23). От средата на август кривата на цената на краставиците има възходяща тенденция с леки колебания в двете посоки.

фиг. 22

фиг. 23

5. ПЛОДОВЕ

А.ЯБЪЛКИ

Движението на цените на едро на българските ябълки и през 2006г. показва характерната сезонна тенденция (фиг.25). Стойностите през първите месеци на годината са стабилни на ниво 0.90 – 1.10 лв./кг. В периода март – юни, с изчерпването на ябълките от старата реколта, цената започва да расте. След достигане на максимума на стойностите през юни (1.47лв./кг), кривата има низходяща тенденция, която с леки колебания в двете посоки се запазва до есента. През оставащите есенно-зимни месеци до края на годината, цената на ябълките остава сравнително постоянна, достигаща нивото на стойностите от началото на годината (фиг.24).

фиг. 24

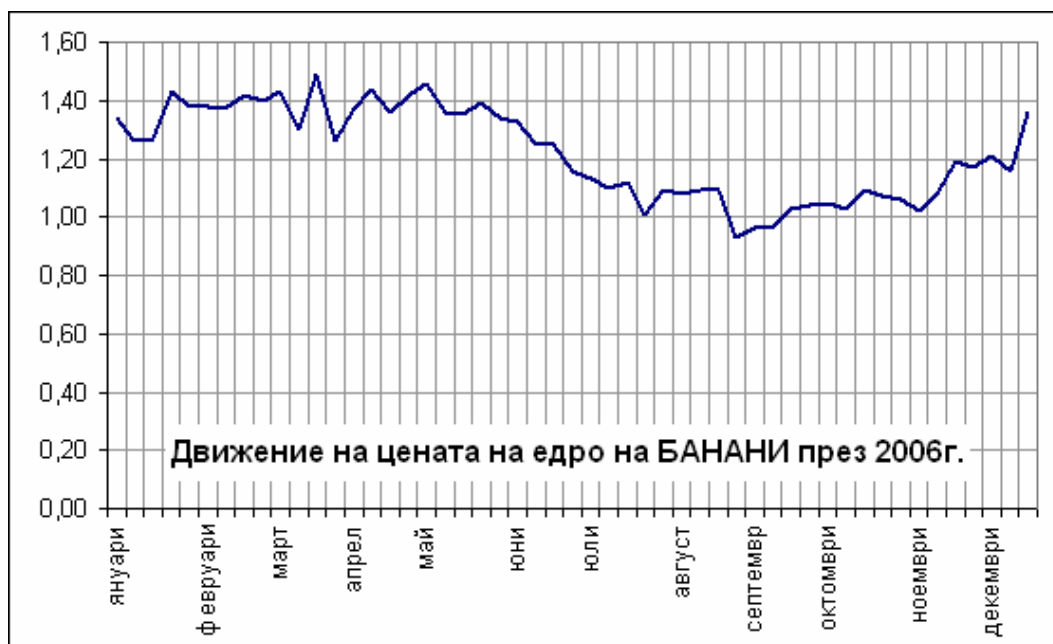

фиг. 25

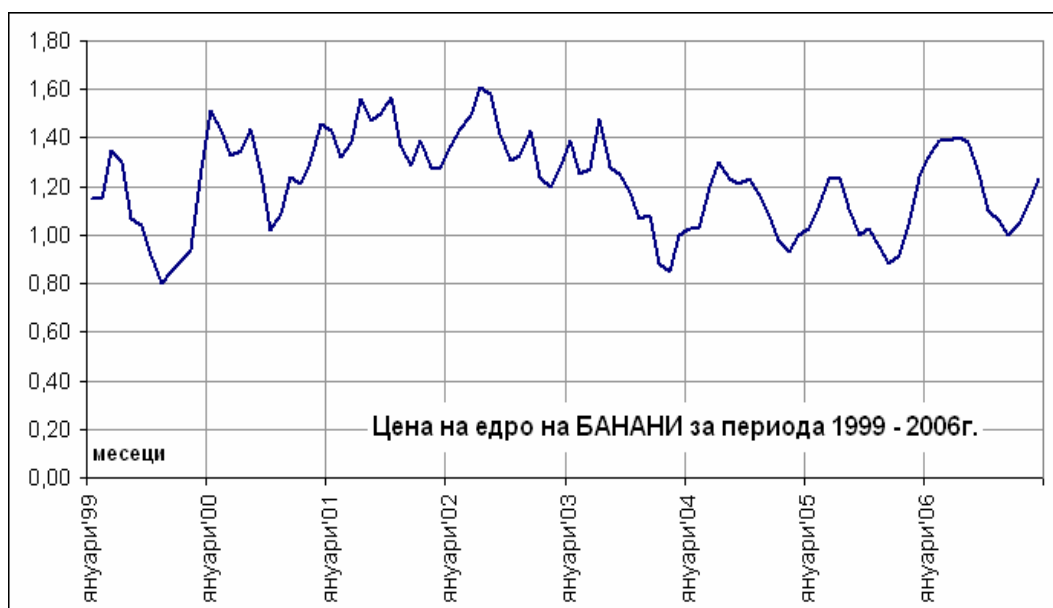
Б. БАНАНИ, ПОРТОКАЛИ

Движението на цените на цитрусовите плодове и бананите също показват характерна сезонна тенденция. (фиг.27 и фиг.29). Тъй като потреблението на тези плодове се задоволява изцяло от внос, върху формирането на цените влияят няколко фактора: реколтата и качеството на продукцията в съответната страна вносител, курсът на съответната валута, метеорологичните условия в нашата страна, оказващи влияние върху процеса на съхраняване и узряване. Съществен фактор е и величината на търсенето и предлагането, което обяснява по-високите цени на цитрусовите плодове и бананите през есенно – зимните месеци, когато се повишава търсенето и по-ниските им цени през летните месеци, когато пазарът е наситен с традиционно български плодове.

При бананите през 2006г. най-високи са цените в периода март – май, когато стойностите са в интервал 1.30 – 1.50лв./кг, а минимума 0.93 – 0.97лв./кг е през август – септември (фиг.26).

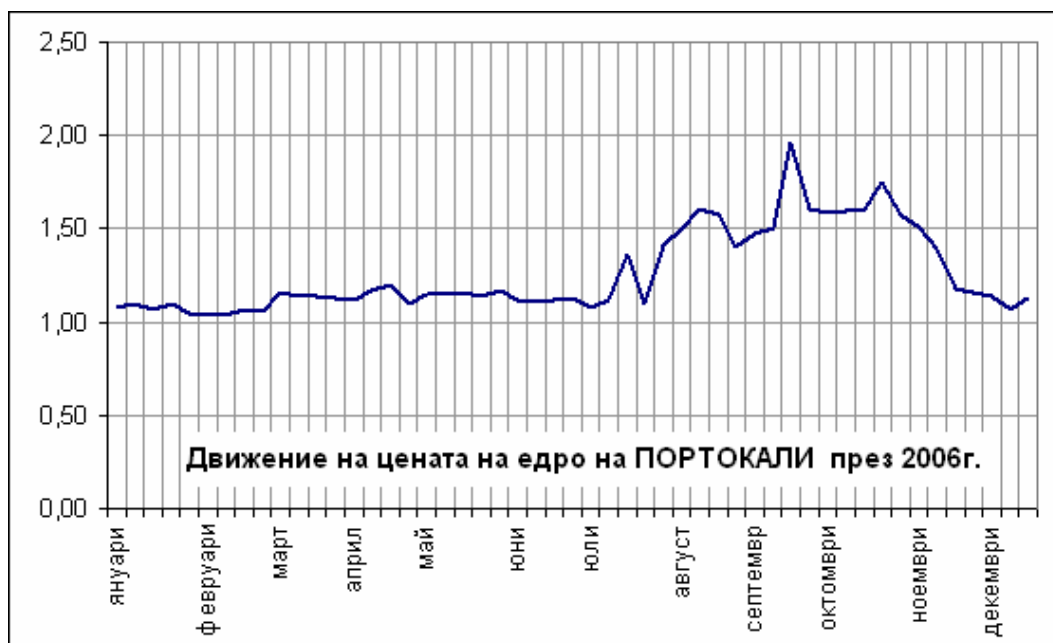

фиг. 26

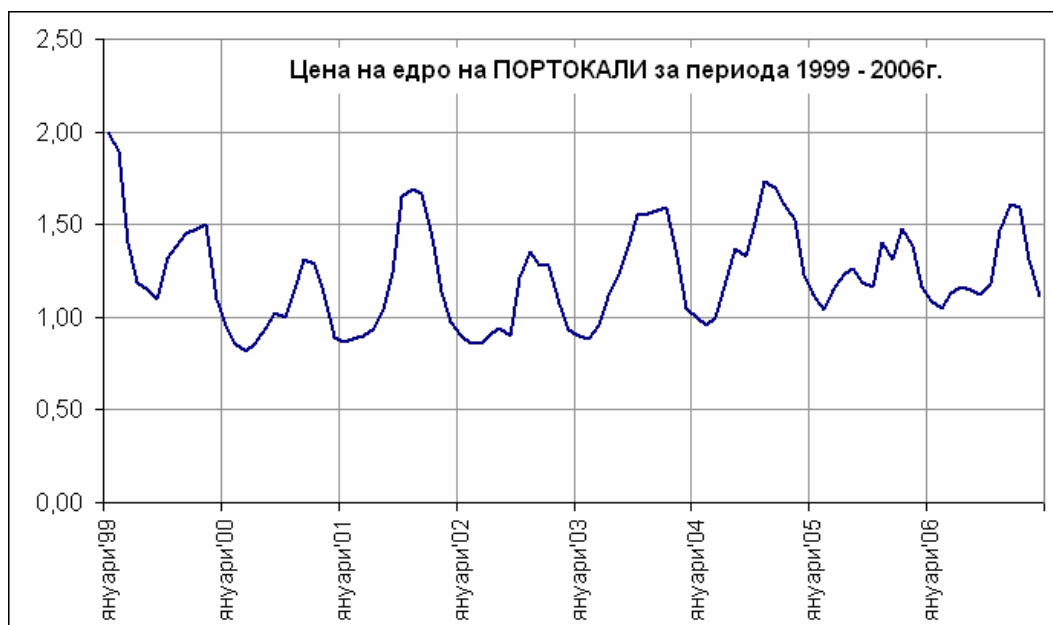

фиг. 27

През първото полугодие на анализираната година не се наблюдават колебания в цената на едро на портокалите и тя е на ниво 1.10 -1.20лв./кг. Следва трайна тенденция на повишаване на стойностите и в средата на септември кривата достига максимума за годината – 1.96лв./кг Следва плавно намаляване на цената, като леко увеличение е регистрирано в края на декември (фиг.28).

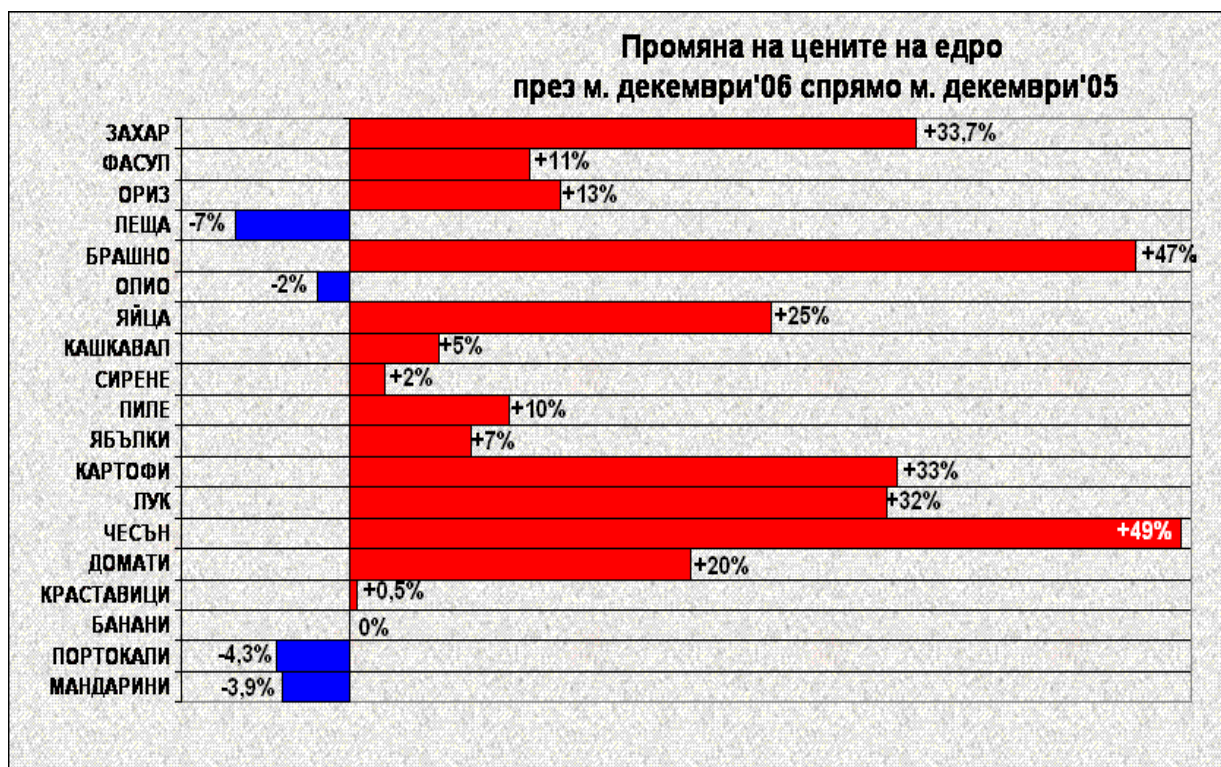

фиг. 28

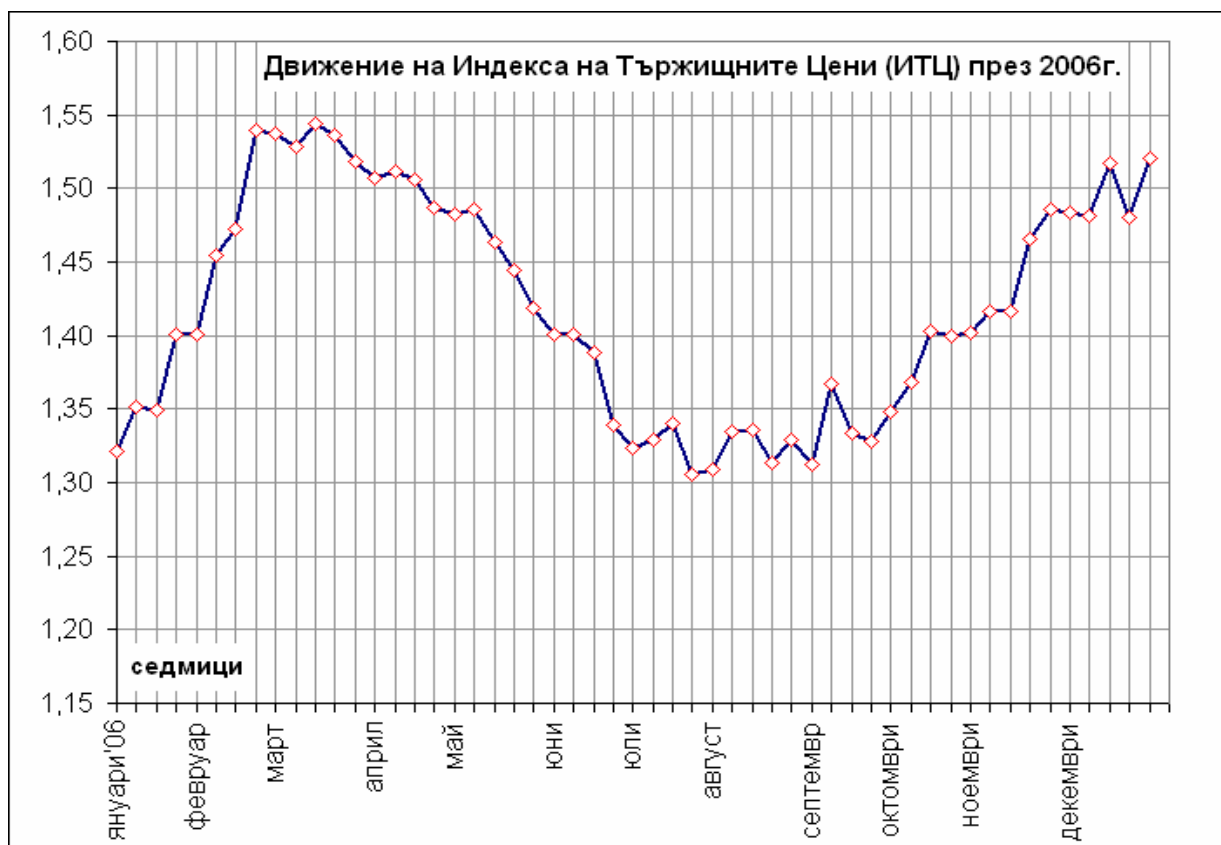
фиг. 29

6. СРАВНЕНИЕ НА ЦЕНИТЕ ПРЕЗ МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ'06 СПРЯМО МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ'05

фиг. 30

7. ДВИЖЕНИЕ НА ИНДЕКСА НА ТЪРЖИЩНИТЕ ЦЕНИ (ИТЦ)

фиг. 31

Индексът на Тържищните Цени (ИТЦ) отразява изменението на цените на едро на хранителните стоки, търгувани на стоковите тържища. Целта на конструирания от ДКСБТ индекс е да се получат представителни за страната данни за цените на едро на определени групи и видове стоки. ИТЦ е измерител на общото относително изменение на цените на стоките. При изчисляване на индекса са включени стоковите групи – хранителни стоки, млечни произведения, месо, месни изделия и риба, плодове и зеленчуци родно производство, алкохолни продукти. Териториалният обхват за изчисляване на индекса включва 24 области, около 30 населени места и 35 стокови тържища. ИТЦ е седмичен и движението му се следи от началото на 1999г

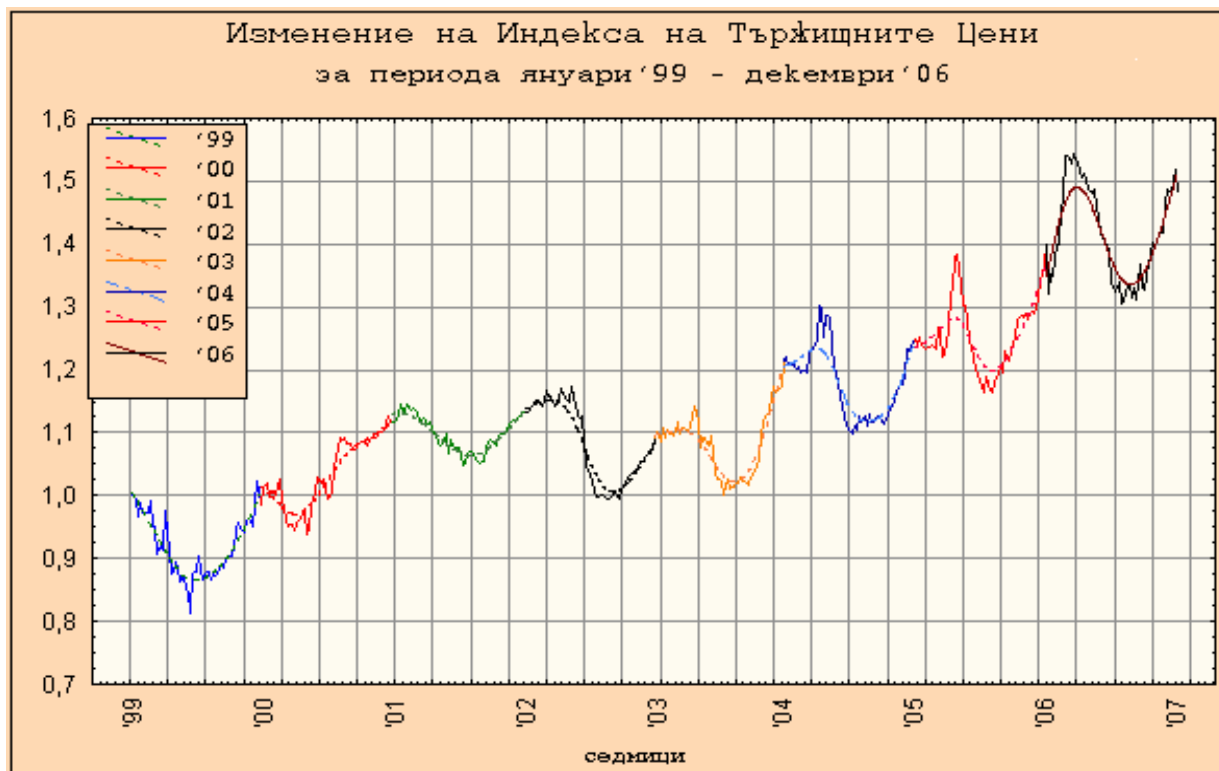
Кривата на **Индекса на Тържищните Цени** следва тенденциите от предходните години, но се задържа на значително по-високо ниво през това лято в сравнение със същия период на предишните години (фиг. 32).

Стойностите, които ИТЦ достига през февруари и март са най-високите, регистрирани от началото на осемгодишния период, през който ДКСБТ наблюдава движението на цените на едро на стоките, търгувани на стоковите тържища в страната. Движението на цените на стоките, които оказват най-голямо влияние при формиране на индекса, рефлектират върху стойностите му. Стойностният пик достигнат от ИТЦ през първите месеци на годината (фиг. 31) се дължи на скока на цената на захарта (около 50%), повишението на цените на плодовете и зеленчуците, млечните произведения, някои от основните хранителни стоки – ориз, леща, фасул. През първите седмици на март се увеличава цената на олиото и яйцата. От средата на март се наблюдава трайна тенденция на движение на кривата на индекса надолу.

Динамиката в изменението на ИТЦ през следващите месеци се обуславя от продължителния спад на цените на голяма част от стоките с ясно изразен сезонен характер – млечни произведения, плодове и зеленчуци. През периода март – май падат цените на захарта и олиото, от началото на май е регистрирано сезонното намаление на цената на яйцата, през юни – юли пада цената на фасула. През летните месеци с малки колебания в двете посоки кривата на индекса се стабилизира. През последната седмица на юли е регистрирано най-ниското ниво на стойностите, които обаче остават значително по-високи от летните стойности на ИТЦ през предходните 7 години. През първата седмица на септември е регистрирано покачване на индекса, обусловено от повишаване през периода на цените на домати, краставиците, чесъна, ориза и млечните произведения. Динамиката на изменението на индекса през последните седмици на септември се обуславя от лекия спад в цените на олиото, захарта, кашкавала, сиренето и краставиците. Движение на кривата нагоре се наблюдава през първите седмици на октомври. След задържане на стойностите на едно ниво през част от октомври и началото на ноември, отново наблюдаваме възходяща тенденцията на индекса.

Стабилизиране на стойностите, дори лек спад е регистриран в края на ноември и началото на декември. Показателно е движението на кривата на индекса през последните седмици на декември, като през седмицата преди Коледа индексът се повишава, следва спад и отново е регистрирано покачване на стойностите на ИТЦ непосредствено преди Нова година.

Движението на ИТЦ през последните осем години в основни линии се повтаря, като през 2006г. той се стабилизира на най-високо ниво. Като цяло кривата на индекса през миналата година запазва тенденцията на предходните години, която се изразява в намаление на стойностите през лятото и повишаването им през есента и зимата. Това се обуславя от характера на стоките, които се търгуват на стоковите тържища, а именно че при повечето от тях съществена роля оказва сезонния фактор. В същото време това е свързано с традицията и бита на нашето население.

фиг. 32

От гореизложения анализ на движението на цените на едро на стоките, търгувани на стоковите тържища за 2006 година могат да се направят следните **изводи:**

- Движението на кривата на цената на млечните произведения повтаря тенденциите от предходните години, обусловени от сезонния характер на стоките – по-високи цени през есенно-зимния период и по-ниски през пролетта и лятото. През това лято регистрираните минимални цени на млечните произведения останаха на по-високо ниво спрямо същия период на предходните години. (фиг.2 и 4)
- Покачиха се и се нормализираха цените на пилето и яйцата, достигайки нивото от 2005г. (фиг.6)
- След резкия скок на цената на захарта в края на миналата и началото на тази година, стойностите се нормализираха и стабилизираха, но на значително по-високо ниво спрямо предходните седем години. (фиг.10)
- При кривата на олиото се наблюдават известни колебания в двете посоки – нагоре през летните месеци, стабилизиране на стойностите август и септември, тенденция на намаляване в края на лятото и началото на есента и леко покачване на цената през декември. (фиг.12)
- Цената на брашното остава стабилна през първите девет месеца на анализирания период, след което се наблюдава силно изразена възходяща тенденция, като кривата запазва характера си до края на годината. (фиг.14)
- При основните хранителни стоки – ориз и фасул има трайна тенденция на плавно покачване на цените, която наблюдавахме и през миналата година. (фиг.17 и 19)
- Кривата на цените на зеленчуците повтаря тенденциите от предходните години, като максималните и минималните регистрирани цени през тази година са на по-ниско ниво спрямо 2005г. (фиг.21 и 23)

- Кривата на Индекса на Тържищните Цени следва тенденциите от предходните години, но се задържа на значително по-високо ниво (фиг.32)

**КАРТА
НА СТОКОВИТЕ ТЪРЖИЩА В БЪЛГАРИЯ**

ЛЕГЕНДА:

- тържище
- областен център
- граница на област
- магистрала
- първокласен път
- държавна граница

18